

KRISTNE FRISKOLERS FORBUND (KFF)

Tlf 22 82 35 80. Fax 22 82 35 81. E-post: post@kff.no. Storgata 10 B, 0155 Oslo

Oslo 23. februar 2008

Til Kunnskapsdepartementet

Postmottak@kd.dep.no

Høring – forslag om ny lov om læring utenfor det formelle utdanningsystemet og opphevelse av voksenopplæringsloven. Deres referanse: 200805084

Innledning:

Kristne Friskolers Forbund representerer 22 stk 6A skoler, 1 stk 6A tilbud på annen privatskole, 3 fagskoler og for øvrig en total medlemsmasse på vel 120 skoler som alle er opptatt av friskolenes stilling i vårt samfunn.

KFF vil understreke at vi særlig er opptatt av 6A skolene, altså tredje del, eller kapittel 4 i lovforslaget. Det vil gå frem av at denne uttalelsen at vi bare går inn i høringsnotatets kap 1, og lovutkastets kap 1 og 4.

Ad kap 1.1 og 1.2

Vi har noen kommentarer til bakgrunn og forankring slik omtalt i disse kapitlene. Vi formulerer det som positive og negative punkter.

Positivt

1. At det kommer et forslag slik forespeilet, når skolene må ut av privatskoleloven.
2. At de aktuelle skolene får beholde like gode rammebetingelser i ny lov, og at de beholder mulighet for fremtidig tilskudd for faktiske elever, riktignok begrenset til det elevtallet de i dag har godkjenning for.
3. At 6A skolene er tatt inn i et eget kapittel i loven.
4. At skolebegrepet nyttes i kapittel 4 slik at tidligere 6A-skoler fortsatt defineres som skoler.
5. At det gis mulighet til å søke om godkjenning til utvidelse og nye skoler.
6. At retten for elevene til utdanningsstøtte ikke endres.
7. At skoler som ikke har søkt overføring til andre skolelover synes å bli automatisk overført til kap 4 i denne loven.

Negativt.

1. At folkehøgskolene trekkes ut av forslaget. De var inkludert av Tronutvalget. Dette gjør at loven som skolelov blir smalere enn den ville vært med folkehøgskolene og uten den såkalte opprydding som det ble signalisert at var ønskelig. Mange av 6A skolene kjenner et visst slektskap med folkehøgskolebevegelsen.
2. Vi mener at det hadde vært en fordel å ha folkehøgskolene med i denne loven i eget kapittel.
3. Vi savner at det ikke er foreslått mulighet til å integrere noe korte kurs i en skolelov som i lovverket er felles med og har felles formål med studieforbund. Dette felles formål burde vært bedre benyttet. Akkurat denne saken med forslag kommer vi tilbake til på 3-4 punkter i selve lovforslaget.

Ad Kap 1.3 Forslag til ny lov

Navnet på loven

”Lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet”.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på dette forslaget, og eventuelt forslag til en annen tittel.

KFF ønsker et annet navn på loven. Vi mener vi må ha en lov som også bruker ordet skole, og den bør ikke ha negative ord i seg. Vi opplever ordet ”utenfor” som negativt og ”utenfor det gode selskap”. En viktig felles side ved all virksomhet i loven er at den foregår i og overfor frivillig sektor. Det kan markeres i navnet. KFFs to forslag i prioritert rekkefølge er:

1. Lov om skoler og læring i frivillig sektor

2. Lov om skoler og læring ved siden av det formelle utdanningssystemet.

Vi mener at det er mulig bytte om på rekkefølgen av skoler og læring til læring og skoler i begge forslagene om det er ønskelig.

2. Ad utkastet til lov om læring utenfor det formelle utdanningssystemet

Ad § 1

KFF mener formålsparagrafen har med flere viktige sider og vi ønsker å støtte aktivt de fleste av de tankesett som fremkommer i denne paragrafen. Vi vil peke på at den understreker livslang læring, og at den skal bidra til å fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.

Fra KFFs side ønsker vi også at loven skal understreke at frivillig sektor svært sentral i samfunns- og arbeidslivet. KFF mener at det helt konkret må påpekes.

Vi foreslår 2 alternative løsningsmuligheter:

1. Enten i slutten av lovteksten med ...samfunns- og arbeidslivet, inkludert frivillig sektor.

2. Eller i merknadene til paragrafen: Frivillig sektor er en vesentlig del av samfunnslivet, og mange forbund, institusjoner, og skoler som omfattes av loven tilhører denne sektor.

Ordet ”utenfor” brukes i formålsparagrafen slik som i departementets navneforslag. Vi har foreslått to andre lovtekster og mener det må gjenspeiles også i denne paragrafen hva som blir valgt.

KFF har da også her 2 alternative forslag:

Isteden for utenfor bør det hete ved siden av. Denne kan nyttes uansett valg av navn på loven.

Alternativt kan det evt, hvis frivillighetsbegrepet nyttes i lovnavnet, hete: Loven skal legge til rette for opplæringsaktivitet i frivillig sektor.

Et viktig tilleggsforslag:

KFF mener at de enkelte forbund, institusjoner og skoler i loven selv må ha **rett til å definere sitt eget verdigrunnlag**. Slike grunnlag må legges til grunn, slik det gjøres både for folkehøgskolene og for universitet og høyskoler og i godkjeningsgrunnlagene i privatskoleloven. Skoler, forbund og institusjoner må selv få fastsette slike i sine grunnregler/vedtekter og drive sin virksomhet etter dem. Dette er viktig for å forstå skolene og deres egenart både for dem selv og for samfunnet utenfor. Uten dette vil forbund, institusjoner og skoler lett bli underlagt skiftende byråkratiske og politiske meninger til enhver tid. Vi foreslår at dette kan gjøres i en ny paragraf 3 og så forskyve alle andre paragrafer. Det kan også gjøres med et nytt avsnitt i § 1, men det kan lett virke påhengt. Om

man vil gjøre dette gjeldende bare for skolene kan det legges inn i § 17. Vi kommer tilbake med forslagene i en ny paragraf 3 og som en mulighet i § 17. For KFF er det helt grunnleggende å få med en slik paragraf.

Ad § 2

Vi støtter denne paragrafen og understreker det viktige i at ordet skole brukes i paragrafen slik det er gjort om tidligere 6A-skoler.

NY § 3

KFFs forslag til en ny § 3 som grunnlagsparagraf lyder: Forbund, institusjoner og skoler i loven kan selv definere sitt eget faglige og/eller verdimessige grunnlag.

Alle paragrafer etter 3 må dermed forskyves

KFF forutsetter at skolene gjør dette i sine grunnregler eller vedtekter og innenfor lovens rammer for virksomheten.

Ad § 17 Godkjenning av skoler

KFF mener at selv om godkjenningen gis etter en samlet vurdering, må det normale være å gi godkjenning innen gitte vilkår. Hvis begrunnelsen for nei på en søknad bare er av budsjettmessige hensyn, mener vi et ja kan betinges av tid til saken blir innvilget. Hvis man tar forbehold om budsjettdekning, kan en regne med at godkjenning gis i et av de kommende budsjetter. Dermed behøver ikke skolen søke på nytt. Hvis imidlertid avslag gis av andre grunner, for eksempel pga feil ved søknaden, kan vel neppe søknaden videreføres. Da må det eventuelt utarbeides en ny søknad.

Hvis verdigrunnlagsparagrafen plasseres her som et godkjenningsgrunnlag, er den en naturlig del av godkjenningen. (Jmfr begrunnelse i forbindelse med § 1.) KFFs forslag til slikt tillegg i § 17:

Skoler som godkjennes etter denne loven kan selv definere sitt eget faglige og/eller verdimessige grunnlag. De skolene som 30.juni 2010 var godkjent og i drift etter kapitel 6A i lov av 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) kan videreføre sitt verdimessige grunnlag

KFF forutsetter at dette gjøres i grunnregler eller vedtekter og innenfor lovens rammer for virksomheten.

§ 18 Krav til innhold og vurdering i opplæringen

Vi forstår og er enige i at læreplanene skal godkjennes av departementet og at vurderingsformer og dokumentasjon må fremgå.

Det er viktig at den nye loven gir muligheter for å etablere nye utdanningstilbud som ikke faller inn under videregående opplæring, eller studieforbund slik de er definert i lovforslaget.

Loven må gi muligheter både for å videreføre etablerte ikke-parallele og for å utvikle nye opplæringstilbud, i tråd med samfunnets behov for kompetanseutvikling innenfor ulike fagområder.

”Læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring”, kan imidlertid i denne sammenheng virke som et problem og en begrensning. 6A skolene er skoler uten paralleller med off vg opplæring og vil jo vekk fra en streng sammenligning med offentlige videregående skoler. Vi mener dette læreplankravet muligens kan bryte med den klare intensjonen i formålsparagrafen i loven om en større åpenhet enn den fagplaner i offentlig videregående skole åpner for. I så måte ville folkehøgskolene mer åpne ordninger med kursformer, kurslengde og timetall passe bedre. Samtidig er det mye større krav til folkehøgskolene som institusjoner som mange av 6A skolene neppe er beredt på å oppfylle.

Spørsmålet er derfor hva som ligger i formuleringen ”på nivå med planer for offentlig videregående opplæring” Det positive i formuleringen er at den viser skoletenkning. Vi vil imidlertid hevde at det er lite innføring i ”bibelskolefag” i videregående skole og i grunnskolen. Dermed er det ikke noe forutgående i vgs og lite fra grunnskolen som planene må forholde seg til. Det gir kanskje en åpning som gjør at dette læreplankravet mer er en formalitet. Vi aksepterer at læreplanene etter hvert skal uttrykkes i form og struktur slik det gjøres dagens videregående skole hvor bl.a. kunnskapsmålene fremgår. Vi mener likevel det må være en friere bruk av timetall og kurstyper. Å fremme den enkeltes utvikling kan det også være vanskelig å uttrykke i kunnskapsmål. Det må tydeliggjøres. Disse skolene har alltid vært videregående uten paralleller. Det må også vektlegges

For KFF må dette punktet med videregående nivå derfor settes inn i en større sammenheng. Vi foreslår derfor etter første punktum å bytte ut denne setningen i paragrafen: ”Skolen skal ha læreplaner som er på nivå med planer for offentlig videregående opplæring med følgende nye setning: Skolen skal ha læreplaner som realiserer formålet i loven, skolens eget verdigrunnlag, er på videregående opplærings nivå uten parallelle kurs og er tilpasset skoleslagets egenart.

KFF mener det er viktig at den nye loven gir muligheter for å etablere nye utdanningstilbud som ikke faller inn under videregående opplæring i offentlig forstand, eller studieforbund slik de er definert i lovforslaget.

Vi mener videre det er begrensende at opplæringen skal være på norsk eller samisk slik som i norsk grunnopplæring. Noen av skolene underviser i dag helt eller delvis på annet språk, fortrinnsvis engelsk. KFF mener at det for skolenes egenart sin skyld, må være mulig å videreføre dette. En del av skolene har et internasjonalt sikte og/eller er del av et internasjonalt miljø i Norge. Både at vi lever i en globalisert verden og at integrering er enklere med et videre språktilfang i undervisningen, gjør det viktig å stryke setningen om at opplæringen skal være på norsk eller samisk.

KFF foreslår at setningen: Opplæringen skal være på norsk eller samisk, strykes. Det kan med fordel stå i merknadene til paragrafen at skolene må gjøre tydelig kjent for kommende elever hvilke undervisningsspråk som brukes. Et evt alternativ til å stryke setningen om undervisningsspråk, er å sette inn at det må være mulig å søke om å få nytte annet undervisningsspråk. De som har slik ”godkjenning” i dag må få videreført denne.

For øvrig mener vi det er viktig at gjeldende forskrift ikke gjelder nøyaktig slik den er, fordi den er for knyttet til videregående grunnutdanning med paralleller. I og med at man ber om ny hjemmel til forskrift i denne paragrafen, mener vi at den nåværende ikke synes å skulle gjelde automatisk. Det er vi enige i. Vi mener imidlertid at slik forskrift ikke trengs siden

departementet skal godkjenne læreplanene. Dermed skal de godkjenne f.eks evalueringsordningen.

Tillegg til § 18 om korte kurs.

Når 6A skolene nå legges inn i en lov sammen med studieforbund mener vi det hadde vært en naturlig følge av dette, at skolene kunne arrangere kortere kurs. Innenfor en videregående tenkning synes dette muligens vanskelig. Skolene i KFF har i tidligere tider arrangert f.eks kveldskurs og noen gjør det fortsatt i andre rettssubjekter sammen med eller uten egne elever. Vi tror dette er læreplanmessig mulig hvis skolene lager moduler av de planene og den undervisningen de allerede gir. Vi mener det ikke burde være nødvendig å søke om dette, men at de kan sette sammen moduler selv innenfor godkjente læreplaner. Vi mener dette må omtales i merknadene f.eks ved at det sies: Innenfor sine godkjente læreplaner kan skolene også gi delopplæring gjennom kurs, for eksempel ved at skolene utvikler moduler i deler av disse læreplaner.

Ad § 19 Inntak av elever.

KFF mener de foreslåtte endringene i forhold til nåværende privatskolelov er gode. Det viktigste er at skolen ikke lenger må prioritere rettighetselevene i videregående opplæring. Skolene kan da ha sine egne og litt forskjellige profiler. At inntaksreglementet ikke bare gjelder for prioritering ved oversøkning, mener vi er bra. Vi forstår dermed paragrafen slik at hvis skolen ønsker å spesialisere seg mot aldersgrupper, så er det lovlig fordi det er saklig. Opptaksprøver til musikklinjer eller dokumentasjon på faktisk erfaring i musikalsk, kunstnerisk virksomhet eller faktisk erfaring fra kristent arbeid som grunnlag for inntak på enkeltlinjer, må også være saklig og kan dermed legges til grunn ved inntak, slik vi forstår paragrafen. KFF mener også at om skoler skulle ønske å stille krav om en personlig tro ved inntak på noen kurs, så er det saklig.

KFF ønsker et tilleggspunkt om inntak av kurselever på kortere kurs. (Vi viser til at vi vil følge dette på flere punkter i lovforslaget.) KFF mener at i skolevirksomheten innenfor denne loven, må en viss del kortere kurs aksepteres. Skoler må kunne ta inn elever på bestemte kortere kurs med tilskudd dersom de offentliggjør tilbud om korte kurs. Det betyr i denne paragrafen at vi ønsker en noe utvidet forståelse av begrepet elev.

Forslag:

I skolevirksomheten må noe kurs av kortere varighet f.eks kveldskurs eller ukeskurs være inkludert. Vi mener at skolene innenfor sin virksomhet må kunne ta inn inntil 10 % av godkjent elevtall som elever på korte kurs omregnet til heltids- eller halvtidselever. Skolene må offentliggjøre disse kursene på en akseptabel måte og regne disse elevene som elever. Det skal undervises i moduler fra de læreplaner skolen for øvrig har fått godkjent allerede, slik angitt ovenfor.

De samme inntaksregler må gjelde på kortkurs som for andre elever, innenfor den gruppen disse elevene utgjør ved inntaket.

§§ 20-22

KFF har ingen merknader til disse paragrafene, men støtter dem!

§ 23 Offentlige tilskudd, skolepenger mv.

KFF ønsker et tillegg i 5. ledd og endringer i siste ledd slik angitt nedenfor. Vi støtter ellers det meste av denne paragrafen. Vi mener det er viktig med en non-profit lovgivning og vi mener det er viktig med den klart angitte tilskuddformuleringen. Vi mener videre at privatskolelovens forarbeider om at maksimum markedsleie kan aksepteres ved leie av lokaler fra eventuelle eiere eller nærstående, også må kunne tolkes slik i denne paragrafen og ber om at dette tydeliggjøres.

KFF foreslår et tillegg i 5. ledd som følge av vår mening om korte kurs slik angitt med understrekning: *Forutsetningen er at elevene får undervisning som minst tilsvarende til et halvt skoleår eller er elever på korte kurs innenfor 10 % av godkjent elevtall omregnet til helårs- (eller halvårs)elever, jmf §24 ledd 2-2 krav til verksemda* .

Vi har begrunnet dette lengre fram i høringsuttalelsen.

Det er gratisprinsippet som slår gjennom i siste ledd av paragrafen. Hele lovforslaget her er tatt ut av privatskoleloven og handler ikke lenger også om elever i grunnopplæringen. Også rettselevenenes fortrinn er fjernet. Da bør også sider ved gratisprinsippet kunne fjernes. KFF mener at skolene ikke lenger må være bundet av gratisprinsippet selv om de er bundet av non-profitregler. Elevene må f.eks kunne betale for studieturer og ekskursjoner som er lagt inn i undervisningen og som er kjent på forhånd. Jmfr bl.a folkehøgskolelovgivningen. KFF foreslår derfor et tillegg og en endring i siste ledd slik at hele setningen før siste punktum tas ut og i stedet kan settes følgende inn: Skolene kan også kreve betaling av elevene for studieturer og utgifter til prosjekter som inngår i opplæringen og som er gjort kjent for søkerne til skolen på forhånd. Evt kan dette omtales i merknadene. I fagskoler med tilskudd som er gått over fra privatskoleloven er ikke vi kjent med et tilsvarende gratisprinsipp.

Vi ønsker å presisere at vi mener elever på kortere kurs ikke skal ha rett til studiefinansiering.

Trekk i tilskudd til skoler med lengre utenlandsopphold for elevene.

Dette poenget ønsker vi at blir tatt opp i forbindelse med tilskudd til disse skolene. Noen skoler har utenlandsstudier integrert i utdanningen. Det gjelder praksis i utlandet med veiledning både av skolens lokalt ansatte mentorer og/ eller læring fra skolene underveis. Praksislæringen er under veiledning og det skrives rapporter og observasjonsoppgaver. På denne måten får elevene et unikt innsyn i en annen kultur og tydelige læringselementer under hele oppholdet. KFF ber om at de trekk som gjøres i tilskuddet til disse kursene blir gjennomgått på nytt! Vi mener at trekket er for stort i forhold til den læring som skjer og de forpliktelser skolene har overfor elevene under læringen ute i bistandsland o.a.

§ 24 Andre bestemmelser

1. Følgende bestemmelser i privatskoleloven gjelder så langt de passer:

”Så langt de passer” er dårlig veiledning for brukere av loven. Vi mener man må ta ut de deler av paragrafene som ikke gjelder og bare la det som gjelder gjenstå, eventuelt med avklarende omformuleringer. Man bør skrive det som gjelder skolene i den nye loven, også i tilfelle endringer i privatskoleloven framover skulle komme. Det er ikke gitt at de skal gjelde for disse skolene.

2. § 2-2. Krav til virksomheten til skolen

Vi mener den lovlige virksomheten skolene kan drive, må utvides noe. Vi har foran skrevet at i skolevirksomheten må noe korte kurs f.eks kveldskurs være inkludert. Vi mener at skolene innenfor sin virksomhet må kunne regne inntil 10 % av godkjent elevtall som kurslever på kortere kurs og omregne dem til helårselever. Dette vil dermed inngå i ”verksemd i samsvar med denne lova”.

KFF mener i tillegg til nevnte forslag at kortere kurs må inkluderes som et fast unntak innenfor rettssubjektet begrenset til et økonomisk omfang av f.eks 10 % av skolens tilskuddsgrunnlag her i denne § 2-2 som skal gjelde. Dermed kan skolene på lovlig vis nytte lærere og annet personale i kursvirksomhet uten at de må ha deltidsstillinger i andre rettssubjekt. Dette kortkursunntaket for disse skolene er i samsvar med virksomhetsforståelsen i formålsparagrafen for denne loven.

KFFs forslag foran nest siste punktum i avsnitt 1: ...utanlandske skolar og kortere kurs.

Avsnittet om færre enn 15 elever 3 skoleår i sammenheng var neppe utformet med sikte på 6A skolene, som ofte bare har et årskurs samlet i en klasse.

Når dette forslaget ble framlagt, ble det samtidig foreslått å fjerne disse skolene fra loven fra 2010. Dette forslaget kan derfor neppe ha vært ment at skulle gjelde dem. De må få beholde den ordning som gjaldt dem før ny privatskolelov kom. Dette har jo ikke vært aktuelt for 6A-skoler enda heller, siden det må være under 15 elever i 3 år før de mister tilskuddet.

KFFs forslag på dette punkt, er tidligere gjeldende ordning:

Om skolene har under 10 elever i gjennomsnitt i 3 år eller i et enkelt år har under 7 elever mister de tilskuddet. De beholder godkjenningen og kan starte opp igjen hvis elevtallet igjen er over 10.

3. § 3-8. Helsetilsyn

Det må klargjøres hvordan helsetjenesteforskriften skal gjelde disse elevene. For elever over 20 år gjelder den ikke, så vidt vi kan forstå denne paragrafen. Når skolene nå blir tatt ut av loven som gjelder grunnopplæringen er det spørsmål om denne i det hele bør gjelde eller om den kan tas ut?

Særpunkt:

For disse skolene, mens de var i friskoleloven gjaldt ikke momsrefusjonsordningen. De skolene burde som del av frivilligheten i Norge hatt full momskompensasjon eller de bør inn under den kommende ordning som har vært signalisert i flere år om dette.

Mvh
Kristne Friskolers Forbund

Torgeir Flateby
Gen.sekr